

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Francoska maščevalna vojska zoper Nemce.

Kdor ne bi verjel, da imajo narodi svojo srečo in osodo, a da zoper to osodo ne more noben človeški račun vzmagovati, mora to verjeti, če pogleda Francosko in Nemčijo pred desetimi leti in zdaj.

Pred desetimi leti so bili Francozje na tleh, premagani od ošabnega in trdega Nemca, kateri jim je tako neusmiljene mirovne povelje diktiral, da je ves svet nad to brezozirnostjo strmel, če nij pomislil, da je Nemcu historično prirojeno sovraštvo do vsacega soseda. Dve provinciji in pet milijard so Nemci vzeli francoskemu narodu, da si so nekaj mesecev prej glasno iz ust svojega najvišjega vojvode izrekli pred celo Evropo, da vojujejo le zoper Napoleona III. ne pa zoper francoski narod. In ko so trdi Nemci Francoze tako potrgili, bil je grozen vik na Nemškem o korupciji tega galikanskega zaroda, o spačenosti in propadu vsega francoskega, a narobe o velikosti nemštva itd.

Zdaj pa, čez deset let, obrnila se je podoba. Francoska cvete in lepo napreduje, ima dovolj denarja, prebolela je ogromno nezaslišano svoto plačane vojne odškodnine, svoboda ima, veliko vojsko ima zopet organizovano, pripravljena je na boj vse bolje nego kedaj. — A Nemčija? Razjedena je znotraj s socijalno demokracijo, oslabiljena s „kulturno borbo“, z ubožanjem in izseljevanjem naroda, ki ogromnih vojaških davkov ne more več zmagovati, francoske milijarde jej nijso nič zalegle, o kakej

svobodi na Nemškem niti govora nij. Tako je sreča opoteča.

Pač imajo Nemci še zmirom veliko vojsko, a tako imajo uže tudi Francozi. Nemajo pa Nemci več onega ošabnega poguma kot nekdanj, kot so ga imeli na pr. še leta 1875., ko je Bismark, videč, kako se Francozje hitro krepčajo, hotel brez uzroka v drugič na nje planiti, da bi jih uničil (kar Nemec, kakor historija uči, rad z družimi narodi dela, če le more), kar bi bil tudi storil, ko bi mu Rusi ne bili branili. Tačas so Francozi, še nepripravljeni za novo vojsko, še ne organizirani, molčali in varovali se dati najmanjšega povoda za vojsko Nemcem. Dan denes se Francozje ne bojé več, temuč ponosno dvigajo glavo.

Tako je Gambetta v Cherbourgu v svojem govoru dejal: „Ako zadene nesreča kateri narod, potem ima veliko dolžnost. Mirno se čaka. Velika povračila morejo izvirati iz pravice, nadejati se jih smemo mi ali naši otroci, kajti bodočnost jih ne odtegne nikomur. Mi moramo znati na bodočnost zanašati se ter vedeti, da je v vseh stvareh pravica, ki se pokaže, kadar sta prišla čas in ura.“ —

Gambetta nij naravnost govoril, ali cela Francija ga je razumela. Francozi nijso dvomili o tem, kaj je Gambetta menil z „velikimi povračili“ in kako si on misli „pravico“, ki se kaže, „kadar pride čas in ura.“ Vsak Francoz in ves drugi svet je vedel, da misli na prihodnjo francosko vojsko z Nemci, katerim se ima „povrniti“ in jim vzeti, kar so od Francije odtrgali.

Nemci so se uže tako ustrašili te napovedi povratilne vojske, ki pride prej ali ka-

sneje — „ali mi ali naši otroci“ — pa pride gotovo, da so celih štirinajst dnij potrebovali, predno so v kadem oficijoznem glasilu kaj odgovarjali. Črez 14 dnij še le prihaja namreč Bismarkova „Nord. Allg. Ztg.“ in odgovarja Gambetti, da mora tedaj Nemčija nasproti vojevitosti francoskih republikancev imeti vedno močno vojsko pripravljeno. Hej, kako bi bili Nemci pred par leti še vse drugače odgovarjali in brže!

Ker bodo Francozi brez dvombe previdno čakali pravega časa, ne more se reči, da bode vojska mej Nemci in Francozi hitro prišla. Ali kadar pride, gotovo je, da bode ves svobodoljubivi in pravični svet želel ponižanja Nemčije, ki je jedina kriva, da vso Evropo tere neznosno breme silnih vojnih budgetov. Ponižanje Nemčije bode pomenilo oddih Evrope, svobodo malih narodov in povrnitev mejnarodne pravičnosti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. avgusta.

Na Dunaji izhajajoča „Wehrzeitung“, organ vojaških krogov, prinaša članek, ki zahteva, da avstrijska armada zasede ves Novopazarški okraj. Ta, z vojaškega stališča morebiti zanimiv sprehod v divji balkanski kraj, utemeljuje navedeni nemški list s tem, da bi Avstrija pokazala samo svojo previdnost, katero zahteva položnje na Balkanu. Avstrijski Slovani se pa ne navdušujejo za take „sprehode“, kjer se skoro izključno zahteva samo od njih krvne žrtve, a v drugič se greši zoper svobodo balkanskih narodov. Avstrija ima uže z Bosno dovolj, a domá povsod dovolj opravlja in dela.

Listek.

Nekaj o imeniku Mohorjeve družbe.

(Spisal Lepidus.)

Družba sv. Mohorja je v teku dveh desetletij narasla na precej lepo število udov in nij ga skoraj večjega kraja na Slovenskem, kamor ne bi prišlo nekoliko iztisov po družbi izdanih knjig. Družben koledar nam vestno prinaša vsako leto imena njenih udov. Name-nili smo se tukaj govoriti nekoliko o imeniku Mohorjeve družbe ali bolje rečeno o priimkih, nahajajočih se v družbenem imeniku. Lehko se reče, da nam ti priimki v malem kažejo število in raznovrstnost vseh priimkov, katerih se Slovenci poslužujejo.

Če pregledujemo imenik v družbenem koledarji in prebiramo različne priimke, nahajamo ondi veliko število taci, ki imajo sicer slovensko koreniko in slovensko končnico, vendar nímajo v slovenščini vsaj sedaj nikakršnega direktnega pomena. O takih priimkih tu ne

bodem govoril. Nekateri priimki so iz tujih jezikov k nam prišli in so bolj ali manj poslovenjeni, n. pr. Žnidaršič. Precejšnje število je takih, ki so ohranili do denes svoj pomen in o teh hočemo tukaj katero besedo reči. Številke pri nekaterih priimkih nam kažejo, da je bilo toliko udov tega ali onega imena, bodi si moškega ali ženskega spola leta 1879 vpisanih v družbo sv. Mohorja in tiskanih v družbenem imeniku. Te številke nam povedó neposredno, da je ta ali oni priimek bolj ali manj razširjen mej Slovenci.

Besede, katere za priimke rabimo, vzete so prav dostikrat iz prirode. Posebno živalska imena so jako zelo pomnožila število naših priimkov. Omeniti moremo, da se 47 letošnjih družbenih udov Volk piše, 31 jih je, ki slišijo na besedo Medved, 26 se jih zove Lisjak, 4 se imenujejo Zver. Mačkov je sicer 15, a Miši sta le dve in ena Miška. Izmej drugih sesalcev se nahajajo še naslednja imena: Jelen (15), Jazbec (14), Mezek (9), Jež (8), Ježek (2), Oven (5), Polh

(5), Prešiček (5), Košuta (4), Krt (4). Dalje so se letos še vpisali za ude v družbo sv. Mohorja trije Kozli, dva Osla, dva Junca, ena Srna, en Mrjasec, en Lev in en Levič.

Za posamezne dele živalskega trupla dobimo v imeniku mej priimki naslednje pojme: eno Šobo, en Rivec in štiri Gobce, štiri Košnike, dva Grla, dva Trebuha, dvanaest Čokov, osem Skokov, pet Repov in dva Repka. Izmej notranjih živalskih snovi smemo imenovati Muzek (2) in Živec (šestnajst).

Kar se perutnine tiče, naletimo v imeniku na celo menažerijo. 50 Golobov, zraven še trije Golobiči, 47 Kosov, 11 Kapunov in ravno toliko Petelinov, 8 Piščancev in še dve Kuri, to vse nij mala reč. K tem pride še precejšnje število drugih krilatih živalij, in sicer en Ptič, en Tič in en Tiček, potem 31 Škrjancev, 20 Strnadov, 13 Berglezov, 13 Čukov, 12 Orlov, 11 Žrjavov, 9 Ščinkovcev, 8 Senic, 8

Čuje se, da bode še devet čeških državnih poslancev odložilo svoje državnozbornske mandate, ker némajo časa na Dunaj hoditi k sejam. Trebalo bode torej novih volitev.

Govor grofa Wurmbrandta v Graceli. ki smo ga včeraj omenili, je zopet živa priča nesloge v centralistiški stranki, ter dokazuje, da se nekatere frakcije te stranke pričenjajo zavedati, da doslej niso bile družega, nego tlačenje nemško-češke frakcije Herbst-Plenerjeve, ki zahteva — kakor piše „Politik“ — da bi ostali Nemci po Avstriji zánje kostanj jemali iz žrjavice, samo zato, da bi Herbstova svojat mogla še dalje Slovane zatirati. Posamni krogi centralistiški razvidevajo to in prihajajo k spoznanju, da so, služeči Herbstu, pozabili in zanemarili svoje interese. Posebno nemška „fortschrittlerska“ frakcija vidi, da so jo „liberalci“ Herbst, Plener, Suess itd. rabili samo kot lestvo, da bi po njej dobili moč v roke. Zato je tej stranki z novega od povedal pomoč grof Wurmbrandt. Zastonj je tedaj, da se „ustavoverci“ trudijo prikriti razpor mej soboj, ki mora biti še silnejši, nego se javno kaže.

Vnanje države.

Očividno je zdaj, da ima Turčija na vrhvi albanško ligo. Dokler se je prva branila Črnogorcem odstopiti Osinj, stala je tudi albanška liga sovražno nasproti Črnej gori, zdaj, ko je Turčija prisiljena, da zadovolji Črnogorce, zdaj se tudi albanška liga več ne upira. — O grškem vprašanji pa porta še na dalje prezira sklepe berlinske konference in — Albanci skupljajo svoje oborožene ljudi na grškej meji.

V angleške spodnje zbornice je opozarjal dné 25. t. m. irski vodja Parnell na razmero mej Irsko ter Angleško. Dejal je, da je zavrženje najemniškega zakona za Irsko od zgorenje zbornice dokaz, ka mora Irska imeti svoj vlastni parlament. Forster je odgovoril, da je to res velika nesreča, ker je bil oni zakon zavržen. Vendar se zaradi tega nij bati upora na Irskem. Ako bodo pa lastniki zemljišča delali krivico najemnikom, potem bode treba, da vlada predloži izjemnih zakonov, ki bodo take krivice zavirali. Irci naj zaupajo vladi, ki jedino želi zboljšati njihov položaj. — Gotovo da bodo te besede z vladnega mesta pomirile Irce.

Piše se, da je angleška vlada dovršila načrt druge skupne note za Turčijo v grškem vprašanji, ter da je ta načrt predložila evropskim vlastim. Anglija predlaga vlastim, naj odgovore Turčiji, da se ne more več pričeti razgovorjanje o sklepih, katere je sklenila po dobrem premisleku berlinska konferenca, marveč da terjajo izvršenje teh sklepov. Vlasti bi se mogle s Turčijo dogovarjati samo o načinu, kako bi Turčija zapustila ono ozemlje, katero je prisodila berlinska konferenca Grškej.

Iz Simle se javlja, da so Afganistanci odbili angleško posadko v Kandaharu, ki je, iz te trdnjave izkočivši, napadla jih 24. t. m. Angleži so izgubili pri tem napadu 8 častnikov ter 180 mož, 5 častnikov je pa ranjenih. To je znatna izguba za Angleže. Do 29. t. m. upa se, da pride pred Kandahar general Roberts.

Dopisi.

Iz Krškega 23. avg. [Izv. dopis.] V našej bližnji in daljnji okolici se je slovesno praznoval 50. rojstveni dan našega presvitlega cesarja, a na večer 17. avgusta so goreli brezštevilni kresi na sosednjih gričih in holmcih, razlegal se je grmeči strel možnarjev po našej tihej dolini. Sosednja Raka je bila razsvitljena; ravno tako naše z zastavami okinčano mestece, katerega požrtvovalno prebivalstvo je to imenitno slovesnost patrijotično praznovalo. Po razsvitljenem mestu svirala je godba, občinstvo v pozno noč sprehajaje se po razsvitljenih ulicah nij se moglo nagledati okusno napravljene svečave in elegantnih transparentov zlasti pri sodnijskem uradu s pomenljivim napisom: „Justitia regnorum fundamentum“; na občinski hiši: „Vse za dom in za cesarja, milega našega vladarja Franc Jožefa I.“; na županovej hiši: „Bog ohrani mnogo let nam cesarja, slavne Avstrije milega vladarja Franc Jožefa I.“; in na hiši g. trgovca Štancerja v nemškem in slovenskem jeziku: „Heil Franz Josef I., Slava Franc Jožefu I.“ Mej okni razpostavljene so bile podobe presvitlega cesarja in cesarice s krasnimi venci in cveticami okinčane. — Drugo jutro ob 10. uri bila je slovesna maša, katere so se udeležili občinski odborniki, c. k. uradniki, učiteljstvo s šolsko mladino, ter uniformirana mestjanska garda in uniformirana požarna straža. Po maši podali so se odborniki s svojim županom k okrajnemu glavarju s prošnjo, naj občinskega odbora čestitanje ter izraz neomejene zvestobe in udanosti do cesarske hiše po deželnem predsedništvu do najvišjega prestola pošlje.

Zvečer je bila na vrtu g. Gregoriča ljudska veselica s tombolo, katere dohodki obrnili so se v prid mestne garde blagajnici.

Iz Litije 25. avg. [Izv. dopis.] Da ne bi svet mislil, da Litijčani ne ljubijo svojega vladarja, evo poročilo, da so dne 22. t. m. zvečer svoj trg Njegovej petdesetletnici na čast razsvetlili. Omenjeni dan ob osmej uri zvečer so se po vseh hišah luči na okna postavile. Veliko lepih transparentov je bilo na-

pravljenih; naj omenim hišo g. notarja Svetca, kjer je visel namreč pred oknom velik orel v sredi s cesarjevo podobo; okrajno glavarstvo, hiša g. župana in hiša gospé Jenkove. V zadnji stanujejo sama posestnica in c. k. uradniki. Najlepše je bilo pa poslopje c. k. sodnije okinčano in razsvitljeno. Svetilo je tako rekoč vse na gosto lampic in svečic. Na balkonu je bila podoba cesarja okinčana z zelenjavo in lučicami. Tudi železniška postaja je bila razsvitljena. Mej razsvitljavo se je z možnarjem streljalo, čeravno je dež na vso moč lil. — Strehe so bile vse z velikimi in majhenimi zastavami okinčane.

Iz Preloke 20. avg. [Izv. dop.] Od raznih krajev domovine naše dohajajo poročila o slavnosti 50. rojstvenega dneva presvitlega cesarja našega, zato dovolite tudi meni malo vrstic.

Tukaj na kranjsko-hrvatskej meji je narod še ohranil stare lepe slovanske navade in ostal je zvest sin majke Slave; ponosno govori prosti kmet: „jaz sem Slovenec“, ter ljubi svojo domovino, svoj rod. Vzlic težavam vsakdanjega življenja, če mu tudi kljuje kragulj bede srce, vendar se mu čelo razvedri in pozabi na ves trud, kadar čuje o veselem dnevi, ki ga praznuje vsa država.

In takšen je bil tudi tu narod. Na visokem hribu, od koder vidiš ponosni Klek, divno okolico Graniško in Bosno zlatorosno, pokali so na predvečer slavnostnega dné možnarji in narod je popeval vesele pesni. Dolgo v noč je to trajalo in se razlegalo daleč okrog, plameni visocega kresa so pak švigali proti nebu. Tudi vojaki kordonski so streljali na družem kraji in čute svoje razlivali v pesni. Drugi dan je bila sv. maša, katere so se udeležili razen prostega ljudstva tudi župan, kr. šolski svetovalci, c. kr. žandarmerijska ekspositura in šolska mladež. Ko je naposled mladina zapela mladostnim navdušenjem cesarsko pesen, čul se je dolgotrajen pok možnarjev in klenkanje zvonov. Pozneje smo se sešli v veselej družbi. Sploh se je videlo, da je tu narod udan vladarju svojemu.

M. I—č.

Iz Sarajeva 21. avgusta. [Izv. dopis.] Tudi tu smo petdesetletnico cesarjevega rojstva praznovali, in morda veličastneje, kakor v marsikaterem avstrijskem mestu. Naj v kratkem omenim. Dne 17. avgusta na večer bilo je vse mesto kaj lepo razsvetljeno in z vseh

Drozegov, 7 Mandeljcev in 5 Vranov. Četveri udje slišijo na ime Sova, trije na ime Sokol, dva sta Gimpeljna in dva se pišeta Vrabec, eden je Kukovica in drugi je Krokar. Kljubu tolikemu številu perutnine so samo štirje Tičarji, 12 je Kljunov in 14 Čopov.

Izmej dvoživk se dobi v imeniku samo Kuščar, a ta v desetih eksemplarih. Izmej ribjih imen najdemo samo tri Ščuke, več ne.

Žužkov je 15, Kebrov pa 10. Izmej žužkov naletimo mej udi na 5 Rogačev, 5 Sršenov, 5 Muh in 5 Komarjev. Potem je še 6 Bolha in 2 Gnjudi, 16 Grilov in 7 Grilcev, trije Molji in tri Kobilice. Pajkov je 22, Podjeda pa dva. Sedem jih je, ki se pišejo Črv, deseteri se imenujejo Rak, eden se zove Metulj in eden se kliče Mravlja.

Rastlinskih imen je nekoliko menj kot živalskih. V celem imeniku je en sam Les. Hrastov je 8, a vendar ena sama Šiška. Tudi je le en Borovec. Če ravno je ena

sama Lesnika, je vendar 23 Lešnikov. Potem dobimo še 7 Mandeljnov, 6 Gabrov in 5 Bezgov. Dalje sta v imeniku dve Roži, en Rožmarin in en Rožencvet, pa tudi le en sam Cvet. Dva uda imata simbol lepe nedolžnosti za svoj priimek, zoveta se namreč Lilija, dva se kličeta Majaron. V imeniku dobimo tudi 38 Korenov, 28 Kokaljev, 12 Kapusov, 5 Kopriv, tri Robide, dve Detelji, dva Maka, dva Podleska in dva Osata. Eden se piše Nagelj in drugi se zove Grahor. Pšenica je le ena sama in menda zato le ena sama Slama.

Šesteri se imenujejo Rubin, dva sta Skala, eden se zove Cink in drugi Galun. Sedem se jih piše Pesek, šest jih je, ki se kličejo Prah, dva se zoveta Žlindra, dva pa Opeka.

V družbenem imeniku je le ena Dežela, in več mestnih imen, kakor 5 Dobrovnikov, 5 Metlik, 5 Požunov, 5 Javornikov, 3 Beljaki, 3 Mostarji, 3 Romi, dva

Šebenika, dva Travnika, dva Beča, en Dunaj, en Samobor, en Puntigam in nekoliko Žavcev. Zastopani so tudi različni narodi, mej temi je 80 Hrvatov, 60 Turkov, 35 Furlanov, 43 Hočevanjev in 15 Kočevanjev, 30 Lahov, 24 Rusov, 20 Poljakov in en Polec, 17 Nemcev, 8 Čehov, 4 Moravci, en Kozak in le en Slovenec, trije so pa Windischerji.

Dalje dobimo več imen, nazvanih po različnih krajinah slovenske zemlje. Največ je Kranjcev in sicer 86, zraven teh je še 6 Krainerjev. 38 je Dolenjcev, 31 Korošcev, 28 Kraševcev, 24 Poljancev, 21 Bohincev, 16 Zadravcev, 11 Gorenjcev, 11 Gorjancev, 10 Goričanov, 8 Ipavcev, 8 Bricev, 6 Rovterjev, 5 Tomincev, 4 Zagorci, dva Kroparja, dva Šentjurca, dva Savca, en Posavec, en Kostelec, en Podgorec in en Čič. Tudi je nekoliko Haložanov in nekaj Gracarjev. Kar se imen gora in rek tiče,

hiš po mestnih ulicah vihralo je brezštevilno zastav; posamezne hiše pa so se še posebno odlikovale s prav okusnim kinčem.

O 1/2 9. uri pa pride baklada, katero so napravili meščani s požarno stražo, spremljana z vojaško godbo, pred konak vojvode Württemberga, katerega je velikanska množica z gromovitimi živio-klici pozdravila. Mej igranjem in po sklepu „cesarske“ zopet burni živio- in slava-klici odmevajo vsestransko. Potem pa gresta godbi obeh polkov vsaka po eni strani mesta ter občinstvo vzbujata na veseli prihodnji dan.

Dné 18. avgusta zjutraj ob 1/2 7. uri bila je v pravoslavnej cerkvi slovesna služba božja, katere se je ves tukajšnji odličnej svet udeležil. Ob 8. uri pa je bila v vojaškem taborišču vojaška slovesnost s sv. mašo, pri kateri je bil navzočen vojv. Württemberg, finl. Dahlen, vsi višji in drugi častniki, pokrovitelji vseh uradov in zavodov, uradniki ter mnogo mnogo drugega občinstva. Vsa slovesnost vršila se je v najlepšem redu. — Popoldne bil je pri vojvodi „banket“, a potem se je tu obče priljubljeni in spoštovani vojvoda Württemberg takoj odpeljal v Beč in od tam gre za par tednov na odpust, da obiše svojo mater, ki biva v pruskej Šleziji.

Naj še dostavim, da mesto Sarajevo v vsakem oziru napreduje. Še letos bode več lepih hiš dozidanih. Častniško „kazino“, za katero je bil prvi temeljni kamen od avstrijske vlade v Bosni vložen, so že do vrha dozidali in pokrili; ravno tako zdaj pokrivajo veliko bolnišnico poleg Franjo-Josipove ulice, in tik pravoslavnega pokopališča pričeli so zidati tovarno za tobak in na drugej strani odmerjen je prostor za kolodvor, katerega pa še niso pričeli zidati. Tudi več ulic in cest so že ugradili in popravili, da se človeku nij bati, da bi se po dnevi ubil, kar bi se preje lahko pripetilo.

Letina je tu prav dobro kazala in prva žetev se je tudi obnesla. Pred nekaj dnevi pa je po višinah toča nekoliko poškodila, zdaj imamo pa dežja odveč, ker 14 dni že vsak dan dežuje.

Slovencev je tudi že precejšnje številce, tako, da, ko nam je „Slovenski Narod“ prinesel novico, da je namreč tist lažnjivi žurnalst Kraus ušel, in da zdaj néma kdo več lažij grabiti na kup, ter da je tako Dežmanov ljubljenski sinček „Tagblatt“ smrt storil, praznovali smo tudi Slovenci v Sarajevu do-

stojno mrtvašnico, ter marsikatero čašico izpraznili na večni pogin lažnjivega ljubljanskega švabskega proroka; pereat sequens!

Iz Kaluge 16. avg. [Izv. dop.] Vrnivši se 3. (15.) avgusta domov, začel sem pregledovati svoje časopise, došedše mi v času mojega četrinedeljnega odpusta. V „Slov. Nar.“ od 8. julija mej drugim našel sem dopis z Dunaja g. —č—, v kojem govori se o tisočletnici slovanskega bogoslužjenja, slavivšega se v Beči 27. jun. V dopisu mej telegrami, došedšimi slavnostnemu odboru, spominja se od besede do besede: — „od istinito združenih profesorjev gimnazije v Kalugi (mej temi Velikorusi, Poljaki, Nemci in en Slovenec; ta telegram je bil jedini v nemškem jeziku, kar je zbudilo nekaj senzacije); od moskovskih študentov, od moskovskih dam;“ ...

Iz teh vrstic mogel bi kdo sklepati sledeče: O ter quaterque beatissima Caluga se svojo gimnazijo! Rusi, Poljaki, Nemci, Slovenci, narodi vseh vetrov zbrali so se v njej, zadušili svoje strasti, sklenili mej soboj večno po-bratimstvo, učijo mladino panslavizem v nemškem jeziku, ker na vse slovanske svečanosti pošiljajo nemške telegrame panslavističnega zadržaja!

Pa istina vidite je ta: V tukajšnji gradjanskej gimnaziji je 9 profesorjev Rusov, 2 Slovence, 1 Poljak, 1 Francoz in 1 Nemec, mej kojimi so razmere čisto prozajične — Rusi vedo, da so doma; Slovence fantazirata o vseslovanskem združenju in vidita v njih svoje brate: Poljak molči; Francoz se vsem smeje, a Nemec tudi tukaj vse, koji beró Katkova, kliče „podleči“.

Ta dva Slovence (jaz i čitateljem „Novic“ dobro znani g. Bole, kojemu je ravno tako daleč do kacega „Poljaka“, kakor meni do Nemca, kajti imena vseh drugih, podpisavših telegram, so slavjanska) sta res 15. (27.) jun. sestavila kratek telegram v smislu vseslovanskega praznika na Dunaji, koji je z njima podpisalo 5 tovarišev Rusov, šest meni znanih študentov moskovske univerze, prispevših domov na počitnice, i pet dam — Kalužank. Telegram odposlal sem jaz sam v nemškem jeziku samo zato, ker se telegrami, ki izza meje ven gredo vsaj po besedah kalužskih telegrafistov, v Rusiji prijemajo samo na francoskem in nemškem jeziku.

Kakor vidite, vse je reč čisto navadna. V narodnem obziru tudi v Kalugi nobenega

eldorado nij, a „nekaj senzacije“ bi pač morebiti mogla zbuditi nemarnost telegrafistov, ruskih, ili avstrijskih, ne vem, i nevednost bečkih dopisnikov, po vsem svetu raztrobivših tako neumnost, no nikakor ne naša, Rusov, Rusinj i Slovencev, brzjava s sočutjem slovanskemu delu.

Kaluga 4. (16.) avgusta 1880.

F. Štifter.
prof. gimn.

Domače stvari.

— (Iz Kámenika) se nam poroča, da je deželni predsednik g. Winkler obiskal tudi tamošnjo frančiškansko šolo in imel priliko najti, da je ta šola povsem dobra šola, ter se je imel priliko prepričati, kako grdo so oni različni nemškutarji Sima et comp. le tendenciozno obrekovali, ko so poročali, da je ta šola slaba in da se imajo frančiškani iz šole odpraviti. Ker so Kámeničanje zoper dotično naredbo Pirkerjevo naredili prošnjo na Nj. vel. cesarja, in ker se je sam deželni načelnik mogel prepričati, da so prav imeli, upamo, da bode deželi onih 2000 gld. prihranjenih, katere bi bila Sima in Pirker z odpravo frančiškanov rada deželi naložila. Le več stroškov deželi, to je gaslo nemškutarjev, tudi če gre samo za stanovske pred-sodke.

— (Za častna občana) je imenovala občina Brezovica pod Ljubljano deželnega predsednika g. Winklerja in g. grofa Hohenwarta.

— (Občinske volitve) so bile v Škocijanu v krškem okraju. Za župana je voljen bil Matija Rozman iz Dobruške vasi, za svetovalce pak: Anton Tržinar, Andrej Zaman, Fr. Markelc, Jos. Jermanič in Jos. Kopina.

— (Iz Slovenskih Goric na Štajerskem) se „Nov.“ piše: Dné 5. prihodnjega meseca bodo Gorice naše obhajale slovesen dan, katerega se že davno veselimo. I kaj pa bode takega? — Naš preč. rojak dr. Jožef Muršec, dosluženi c. kr. profesor, bo praznoval jubilej ali petdesetletnico duhovnega stanu, to je, služil bode svojo zlato mašo. Gospod dr. J. Muršec je — to je pač vsemu slovenskemu svetu znano — jeden najblazjih duhovnikov in jeden najzaslužnejših rodoljubov slovenskih, ki je že takrat s pismom in besedo delal za narodno našo stvar, ko so rodoljubi taki še zelo redki bili. Skromni gospod dr. J. Muršec sicer ne streže po posvetnej

vpisali so se v družbo sv. Mohorja trije Triglavi, 8 Jordanov in en Tiber.

Po visokosti in kakovosti krajev, na katerih ljudje prebivajo, razločujemo v našem imeniku 41 Dolinarjev, 30 Hribarjev, 10 Planincev, tri Zagorjane in tri Tržane. Potem so še en Suhodolčan, en Suhodolec in en Zalogar.

V družbenem imeniku sta dva Lednika, dva Vrhunca, en Vrh, dva Velikovrha, dva Pustovrha, trije Malovrhi, ena Planina, en Rob, en Prelaz, en Hrib, en Breg in en Holmec.

Na slovenske priimke je vpljivalo nekoliko tudi sv. pismo, ker v družbo sv. Mohora sta se vpisala dva Adama in 10 Adamičev. Tudi stari očaki niso pozabljeni. Abraham se dozdej še nij vpisal, pač pa 9 Abramov, katero ime je ravno tisto, kot prvo, samo nekoliko okrajšano, potem naletimo še na dva Izaka, dva Jakoba in dva Davida. Lazarjev je 19, Salomonov pet in ravno

toliko jih je, ki se pišejo Tobijas. Trije se zovejo Gabrijel in eden se imenuje Danijel. Mohorjeve knjige so letos prejeli tudi en Goljat, en Judež in en Kajfež.

Slovenci so porabili tudi imena različnih cerkvenih učencov in drugih svetnikov za svoje priimke. V družbo se je vpisalo 17 Ambrožev, 8 Avguštinov in 5 Bernardov. Dalje sta v imeniku dva Boljtežarja, 5 Alešev, 5 Krištofov, 14 Rudolfov, 6 Lenartov, 4 Ahaci, 3 Blaži, nekoliko Urhov, dva Florjana, dva Tomaža, en Matija in en Silvester. Pri vsem tem, da smo toliko svetih imen našteali, je vendar v imeniku samo 6 Svetcev.

V našo družbo so se tudi vgnjezdila imena nekaterih poganskih bogov. Ti so: staroslovenski Kurent, katerih je v družbi pet, nekaj starih rimskih bogov, kakor 15 Janov, 6 Fortun in trije Amoni. V družbo Mohorjevo sta se tudi vpisala dva Homerja,

en Ovid in en Cicero. Še celo Agamemnova žena Klitemnestra, ki se je menda preselila iz klasičnega Peloponesa tje nekam v romantično ribniško dolino, podpira to družbo. Dalje je mej udi neki latinski Magister, ki pa sedaj žensko obleko nosi.

Mej udi Mohorjeve družbe nahajamo zgodovinska imena večjidel iz srednjega veka. Ime krivoverca Husa je petkrat tiskano v družbenem imeniku. Ime poljskega kralja Meškota se nahaja sedemkrat. Tudi kralj Matjaž nij pozabljen, ker dva uda nosita to ime. Tudi ime nekaterih mahomedanskih paš in poglavarjev, Mulej, nij zaostalo, ker tudi teh je nekoliko v imeniku.

V Mohorjevej družbi sta tudi naša dva pesnika, katera najbolj slavimo, zastopana, namreč Vodnik (9) in Prešeren (8).

V imeniku je en Besednjak, trije Letniki in dva Založnika.

(Konec prih.)

žasti, a naša dolžnost je, da tako zaslužnemu rodoljubi napravimo dné 5. septembra v njegovem rojstnem kraju pri sv. Bolfanku kolikor mogoče sijajno 50letnico.

— (V komisijo za delitev konjskih premij na Kranjskem) sta gospod Janez Lukman in pa gospod Jos. Fried. Seunig kot zastopnika konjerejskega odbora c. kr. družbe kmetijske izvoljena. Delitev premij bo v Št. Jarneju dné 2. septembra, v Cerknici dné 6. septembra, v Kranji dné 9. septembra in v Ljubljani dné 15. septembra.

— („Tisoč in ena noč.“) Pri J. Krajcu v Novem mestu se tiska in pride v kratkem na svetlo sloveča zbirka orijentalnih pravljic, ki so zbrane pod imenom „tisoč in ena noč“. Prestavlja jih F. Haderlap.

— (Za Kopitarjevo slavnost) so dalje darovali gg.: Dr. J. Mencinger v Kranji nabral: J. M. 2 gld., Šavnik K. 2 gld., Sajovic F. 1 gld., Pirc M. 1 gld., Š. E. 1 gld., Majdič V. 1 gld., Gogala F. 50 kr., Majer P. 50 kr., Švelc J. 50 kr.

Razne vesti.

* (Strela ubila.) Iz Visocega Broda na Češkem se poroča 23. avg., da je ob viharju ta dan strela udarila v hišo kmeta in kamnoseka Stojbarja in je njegovega 23letnega sina ubila na mestu. Pri drugi hiši je strela podrla peč, izvrгла podboje pri vratih in ubila v hlevu kravo in tele.

* (Doli s to cunjjo!) Magjarski „Függentenseg“ piše pod onim naslovom: „V Pozunu so ob svečanosti tamošnje požarne straže pred kratkim raz hiš vihrale samo črno-žolte zastave (naše cesarske), tako tudi dve črno-žolti zastavi s poslopja kraljevo ogerske pošte, kateri je pa zadela žalostna osoda. V petek so šli namreč četirji vrli Jagerski gasilci pred ono poslopje, stopili kot dobri telovadci jeden na drugega in oni, ki je bil na vrhu, strgal je s hiše črno-žolti zastavi, na katerih je bil dvojni orel, vrgel obe v blato, ter ji potem pohodijo. Zdaj naj pa Nemci rekrimirajo.“

* (Sobijeskega razstava.) V Krakovu se je osnoval odbor pod predsedstvom krakovskega župana Ziblikieviča, da priredi razstavo takih stvari, ki so v dotiki bile s kraljem Sobijeskim in njegovo dobo (1683). Tudi dunajsko mesto pošlje v Krakovo več takih rečij.

* (Velika tatvina.) Iz Pariza se piše, da so neznani tatje vlomili v stanovanje starega generala Šrama, ter odnesli 600.000 fr. v gotovini ter vrednostnih papirjih.

* (Prvi časopis v Arabiji.) Pod naslovom „Sana“ je pričel izhajati v mestu istega imena časopis v turškem in arabskem jeziku. V prvem broji je uradno naznanilo, da dobi oni, ki najde zlato žilo, 5000 tolarjev, oni ki najde srebrno pa 500 tolarjev.

Zahvala.

O priliki 50letnice Nj. veličanstva presvitlega cesarja Franca Jožefa I. obdarovani so bili najprirednejši učenci in najprirednejše učenke naše šole s knjižicami „Avgusta meseca 18. dan“ in tudi popoldne pri veselici na prostem pogostovani z mesom, vinom in kruhom, za kar se slavnostnemu odboru in vsem blagim dobrotnikom v imenu obdarovanih najtoplejša zahvala izreka.

Črnomelj, dné 18. avgusta 1883.

A. Jeršinovec,
ravnatelj.

Umrli so v Ljubljani:

21. septembra: Viktor Spelar, delavca sin, 4 m., na rimske cesti št. 15, za božjastjo.
22. septembra: Marija Slivar, šivilja, 29 let, na sv. Petra cesti št. 71, za sušico. — Janez Bokavšek, kamenotiskarja sin, 15 m., v trnovskih ulicah št. 25, za božjastjo. — Vincencij Levec, dekle sin, 4 1/4 l., na poljanske cesti št. 60, za božjastjo.
23. septembra: Marija Maček, ubožica, 66 let, na karlovske cesti št. 5, za katarom v želodci.
24. septembra: Marija Košir, šivilja, 53 let, na sv. Petra cesti št. 5, za jetiko.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

25. septembra: Neža Pečar, spediterjeva vdova, 66 let, v Gradišči št. 11, za starostjo.

V deželnej bolnici:

19. septembra: Ludovik Stampf, delavec, 40 let.
21. septembra: Jurij Jager, gostač, 72 let, za starostjo.

Tuji.

25. avgusta:

Pri Slonu: Pojatzi iz Grada. — Scholz iz Dunaja. — Tausch, Oberwalder iz Domžal.
Pri Mallé: Hentschel iz Dunaja. — Burger iz Trsta. — Zudich iz Grada. — Koelbl iz Dunaja. — Kosler iz Trsta. — Matich iz Reke.
Pri avstrijskem cesarji: Petan iz Sarajeva. — Caligeris iz Dunaja.

Dunajska borza 26. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	65	"
Zlata rente	88	25	"
1860 drž. posojilo	132	—	"
Akcije narodne banke	835	—	"
Kreditne akcije	289	50	"
London	117	90	"
Srebro	—	—	"
Napol	9	36	"
C. kr. cekini	5	58	"
Državne marke	57	90	"

Št. 4327.

(399—3)

Razpis.

Na novejši deželnej norišnici na Studencu je služba zdravnik-asistenta z letno plačo 800 gold., s prostim stanovanjem, kurjavo in svečavo proti pogodbi z obostransko enoletno odpovedjo do dné 1. novembra t. l. za oddati.

Prošnjiki za to službo naj svoje prošnje z dokazi, da so doktorji vsega zdravilstva ali medicine in kirurgije in da so uže v kakej norišnici zdravniško službo opravljali, ali da so služali kurs za psihiatrijo, pošljejo do

dné 15. septembra 1880

vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v Ljubljani. —

Od deželnega odbora kranjskega,
v Ljubljani, 17. avgusta 1880.

Št. 4330.

(400—3)

Razpis.

Za oskrbovanje kurjave, za snazanje, oziroma popravljanje vseh dotičnih umetnih kurjavnih naprav in za nadziranje vodovaje v deželnej blaznici na Studenci, se bode oddala služba kurjača z letno plačo 600 gold. in s prostim stanovanjem, kurjavo in svečavo, provizorično proti obostranski polletni odpovedbi.

Prošnjiki za to službo, ki morajo biti v ključarskih in kovaških delih izurjeni, lepega zadržanja in neomadeževanega življenja in ki imajo dokazati svoje domovinstvo, zmožnost nemškega in slovenskega ali katerega drugega slovanskega jezika, svoj stan in starost, krepko telesnost in trdno zdravje in v katerem oboru in kje so dozdaj služili, naj svoje prošnje do

dné 15. septembra 1880

pošljejo vodstvu deželnih dobrodelnih naprav v Ljubljani.

Od deželnega odbora kranjskega,
v Ljubljani, 17. avgusta 1880.

Samostoječa, izobražena gospa, katera se peča uže več let z izročjo šolske mladine in s podukom v godbi, in ki ima lepo zdravo stanovanje, želi v prihodnjem šolskem letu sprejeti

dva mlajša dijaka,

oziroma tudi dve deklici, v stanovanje ter popolno oskrb in skrbno nadzorovanje. Vpraša naj se v kolodvorskih ulicah št. 11 v I. nadstropju.

Doktor prava, Slovenec, z dovršeno sodnijsko prakso, išče mesto kot

koncipijent

pri odvetniku. Dopisi pod črkami S. K. na graško vsučilišče.

(401—2)

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitrejše in najcenejše sredstvo je prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirom z osebnim ali poštanim naročilom pri A. Hartmannu v Ljubljani, v Luka Tavcarjeve hiši.

Najsijajnejši vspeli zagotavljam. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4 1/2 kr.

Koncipijenta

iščem, ki more zadostiti § 30. odvetniškega reda.

Dr. J. Mencinger,
advokat v Kranji.

(402—2)

Slovenske knjige.

Pri uredništvu „Slovenskega Naroda“ se dobé in na pismo željo tudi proti poštnemu povzetju pošiljajo naročevalcem sledeče slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefeldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežen zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnenje, kislo podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pljačo, drve, zoper bolezni na vrani, jetrh in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: lekar g. Josip Svoboda v Ljubljani na Prešernovem trgu; v Novem mestu lekar g. Dom. Rizzoli.

➡ Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenici vtisnene besede: Echthe Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimaajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzajo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—4)

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.

Lastnina in tisk „Narod ne tiskarne“.